

živio-klici in izrazili željo, da g. poslanec še večkrat pride k Sv. Tomažu.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Dne 11. novembra se je vršil pri nas shod SLS. Navzoči so z veliko pozornostjo sledili petčetrturnemu poročilu g. poslanca Faleta. Shod je vodil načelnik krajevne organizacije SLS g. Jakob Pavlič, kateri je ob splošnem pritrjevanju v imenu zborovalcev odobral delo poslancev SLS in izrekel željo, da Jugoslovanski klub vztraja v težkem boju za avtonomijo in pravice slovenskega ljudstva.

Dol pri Hrastniku. Dne 11. t. m. se je vršil pri nas shod SLS. Ob obilni udeležbi ljudstva je poročal gospod poslanec Kugovnik o delovanju Jugoslovanskega kluba. Končno so se sklenile resolucije, ki izražajo: najodkritosrenejše zaupanje navzočemu poslancu, kakor tudi celemu Jugoslovanskemu klubu s prošnjo, naj gg. poslanci še nadalje vztrajajo v boju za pravice Slovencev, da dosežemo končni cilj avtonomije, dalje protest proti uvedbi kuluka, proti previsokim davkom, posebno še proti previsoki odmerjeni osebni dohodnini ter visoki užitnini; končno resolucije krajevnega značaja. Vse resolucije so hile sprejete z viharim odobravanjem.

Shod SLS pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini. Od Sv. Križa nam poročajo: V nedeljo, dne 18. t. m. se je vršil pri nas shod SLS v Društvenem domu. Občinstva je bilo toliko, da je bila dvorana in galerija nabito polna poslušalcev. Po rani sv. maši je shod otvoril krajevni načelnik Kmečke zveze g. Roškar ter pozdravil v svojem govoru navzoče. Za njim je govoril g. poslanec Vrečko, ki je v enournem govoru orisal politični položaj in razložil delovanje naših poslancev ter navedel njihove dosedanje uspehe. Za g. poslancem je govoril okrajni tajnik SLS g. Deželak. Razjasnil je gospodarski položaj Slovencev, ki plačujemo toliko davkov, katere pa vse požre Beograd, vrne nam pa le drobtinice tega, kar je iz nas izvlekel. Na koncu so zborovalci izrekli g. poslancu in celemu Jugoslovanskemu klubu zaupnico ter enodušno izjavili, da jih bodo podpirali v boju za avtonomijo.

Frankolovo. V nedeljo, dne 11. t. m., je imel poslanec Davorin Krajnc tukaj jako lep shod v novem Društvenem domu. Zbralo se je jako veliko število ljudi. Poslanec je v poldrugournem govoru razložil zunanji in notranji politični položaj, pojasnil, kdo je kriv današnjim slabim razmeram in razkrinkal laži nasprotnikov. Na shodu so se sprejele resolucije: Zaupnica Jugoslovanskemu klubu, proti previsokim davkom in kuluku ter za avtonomijo. Ljudstvo je bilo navdušeno in je izrekel željo, da delajo naši poslanci tudi zanaprej v istem smislu kot dozdaj.

Kozje. V nedeljo, dne 11. t. m. se je vršil v Kozjem shod SLS. Ob obilni udeležbi je poročal o političnem položaju in o delovanju Jugoslovanskega kluba poslanec g. Vrečko. O zunanji politiki in zmotni taktiki Radiča je govoril tajnik I. Deželak. Zborovalci so soglasno odobrili sledeče resolucije: Zaupanje SLS, proti kuluku, zoper ukinitve medicinske in bogoslovne fakultete v Ljubljani.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Te dni bi moralo pričeti redno parlamentarno delo, pa se je zopet odložilo za par dni in se bo najbrž še naprej odlagalo. Vlada očividno nima kaj predložiti parlamentu, ker zakonodajni odbor ni ničesar pripravil. Delal je samo finančni odbor, razdeljen na pododbore, ki je imel ogromno delo s proučevanjem proračunskih predlogov za posamezna ministrstva. Pri teh razpravah se je do golega razkrinkala strankarska in plemenska politika vlade, ki stremi za tem, da Hrvatsko in Slovenijo ter Hrvate in Slovence popolnoma podvrže Srbiji ter izkoristi.

Proračun za leto 1923-24 je zopet samo na papirju, samo številke so v ravnovesju, drugače je pa sploh nemogoče napraviti proračun za bodoče leto, ko ni prav nobenih zaključkov od poprej. Ni trgovca ali podjetnika na svetu, ki bi delal proračune za bodoče leto brez obračunov, bilanc in inventarjev in če si hoče kdo ogledati tak svetovni čudež, naj se pelje samo v Beograd, da ga vidi v osebi fanančnega ministra. Naša vlada nam spominja na tistega avstrijskega graničarskega obersta, ki je dobil povelje, naj položi račun o sprejetih in izdanih 1000 goldinarjev. Oberst je ta obračun takole napravil: 1000 goldinarjev prejel, 1000 goldinarjev porabil. — Podpis. — Naša vlada pa takole obračunava: 6 milijard iz Slovenije prejela, 6 milijard pogoltnila. Vlada. — Da, 6 milijard kron je bilo izprešanih iz Slovenije na direktnih in indirektnih davkih, taksah in colninah. Od tega denarja po skoro nič ne pride nazaj v Slovenijo in pri proračunskih razpravah se je še posebno pokazalo, kako izgleda beograjsko bratstvo.

Vsi proračuni so sestavljeni tako, da odpade na Srbijo pretežni del, na Hrvatsko in Slovenijo pa samo neznatne malenkosti. Ministri so pri razpravah vse storili in pripravili, da se odtegnejo odgovorom na vprašanja in zahteve. Najbolje je še napravil minister za agrarno reformo, ki je enostavno izostal in se prav nič ne briga, da so celo radikalni poslanci v finančnem pododboru imenovali njegovo ministrstvo in delovanje — skandal. Ministrski predsednik Pašič si je določil dva in pol milijona zlatih dinarjev posebnega fonda, glede katerega ni nobenega nadzorstva in da se je ta fond sprejel, je proti vsem pravilom zanj oddal svoj glas tudi predsednik finančnega pododborja, ko je videl, da bi bilo ravno toliko glasov za, kot proti.

Z nepostavnim glasom predsednika je dobil Pašič svojo «civilno listino».

Iz zunanje politike je poročal minister dr. Ninčič sledeče: 1. Kar se tiče razmejitve z Rumunijo, je ru-

munska vlada pristala na našo zahtevo, da se izprazniti Zombolja in drugih krajev, ki jih odstopimo Rumuniji izvrši se le koncem januarja ali najkasneje začetkom februarja. 2. Dogovor glede svobodne cone v Solunu je grška vlada sprejela in jo bo dr. Ninčič še v tem zasedanju predložil narodni skupščini. 3. V Sofiji je bil podpisan dogovor o povrnitvi škode, ki jo je napravilo med vojno bolgarsko vojaštvo potom rekvizicij. Glasom te pogodbe plača Bolgarija 300 milijonov levjev in sicer en del v denarju, drugi del pa v živini. 4. Glede reškega vprašanja in razmejitve z Italijo je dr. Ninčič dejal, da sta ti dve vprašanji na mrtvi točki in da ni nastopila v zadnjem času nobena sprememba. 5. Končno je poročal o sestanku male antante, ki se vrši glasom sklepa sinajske konference 11. in 12. januarja v Beogradu.

To je vse, kar zunanji minister pove, gotovo pa je, da se dogajajo v zunanji politiki še druge stvari. — Italijanski listi pišejo z debelimi črkami, da je italijanska aneksija Reke že gotova stvar. Na nevarno pot se spušča naša vlada po prigovarjanju Rumunije tudi napram Grčiji. Grki hočejo kralja Jurija odstaviti, ker je pa ta zel rumunskega kralja, zato je Rumunija še našo državo pripravila v varstvo grške monarhije.

Po poročilih nekaterih beograjskih listov se je zastopnik naše vlade v Atenah že v drugič zavzel za grško monarhijo ter celo grozil z vojsko, če bi jo odpravili. Vlada to sicer zanika, ne pove pa, kaj sta imela naš zunanji minister in rumunski poslanik zadnji čas tako važnega za posvetovati.

BOLGARSKE VOLITVE.

V nedeljo so se v Bolgariji vršile volitve v državni zbor ali sobranje. Vladne stranke, združene v tako-zvanem «demokratskem govoru» so si pridobile zmago z nezasišnim nasiljem. Še le zadnji teden je bilo dovoljeno tudi zemljoradnikom in komunistom, da nastopijo s svojo listo, shode teh dveh strank so pa do zob oboroženi komiti razganjali z bombami in drugim orožjem. Bolgarska vlada si je priskrbela svojo zmago tudi s tem, da je vse voditelje kmetov in delavcev izročila sodišču, vrgla v ječo, umorila po svojih komitih ali pa nagnala v pregnanstvo. Kakor se vidi na slučaju bivšega ministra Duparinova, hoče komitska strahovlada tudi one nasprotnike današnjega režima umoriti, ki so že itak obsojeni na večletno ječo. Duparinova, ki je imel velik ugled in vpliv med ljudstvom, so kratkoma izvlekli iz vlaka in zunaj umorili. Volitve so se vršile v miru, večina zemljoradnikov in komunistov je ostala doma, ker je skoro vsakega volilca zalezoval po en policaj ali oborožen komit in na ta način praznuje krvavi režim svojo zmago z dobro dvetretjinsko večino vseh mandatov.

NEMCIJA

upa na dodelitev velikega mednarodnega posojila, to je na kredite, ki jih imajo dovoliti Amerika, Anglija in Holandska. Posojilo imajo izplačati velike svetovne banke. Posojilo je namenjeno za ustanovitev nove nemške emisijske banke, ki bi imela nalogo, končno veljavno rešiti vprašanje nemške zlate valute. Posojilo ima znašati 1400 milijonov zlatih mark. Amerika sama je pripravljena dovoliti 170 milijonov dolarjev, tedaj polovico posojilnega zneska. Zadevna posojilna pogodba je baje že pripravljena.

FRANCIJA OBOROŽUJE MALO ANTANTO.

Francija hoče dati vsem državam male antante večje posojilo, da bi imele še bolj podložne in pripravljene zaveznike in pa tudi da v prvi vrsti spravi v denar izdelke svoje topovske in orožne industrije. Sedaj opozicija proti sedanji francoski vladi to ostro obsoja ter imenuje vse skupaj vojno in velekapitalistično pusto-lovščino.

ANGLIJA PRED VOLITVAMI.

Na posebne uspehe upa angleška delavska stranka (Labour Party), ki ima v svojem proglašu podano tudi najboljšo rešitev iz težkega položaja v Evropi. Volilni proglas zahteva med drugim politiko mednarodne vzajemnosti, ki se naj uveljavi v razširjenem Društvu narodov, dalje zahteva sklicanje nove mednarodne konference, ki se je naj udeleži tudi Nemčija kot polnopraven član, dalje spremembo versajske mirovne pogodbe in vzpostavitev rednih mednarodnih odnošajev s sovjetsko Rusijo.

NASE PRIREDITVE.

Prireditve pri Sv. Jurju ob juž. žel. Prihodnjo nedeljo, dne 25. novembra ob 15. uri priredi tukajšnje bralno društvo lepo igro «Vžitkarji». Igrati se pridruži tudi koncert domačega pevskega zbora. Po igri je v dvorani Katoliškega doma tudi prosta zabava, licitacija itd. Čisti dobiček je namenjen za bralno društvo. Zato so pa prav vsi, domačini, bližnji in daljni sosedi prijateljski povabljeni. Na svidenje.

Dekliska zveza v Veržju priredi dne 2. decembra v čast Brezmadežne lepe akademijo s petjem, govori in deklamacijami ter z velepušno, krasno «Trojna pot» v prostorih Marijanišča. Vabimo k obilni udeležbi.

NAROČNINA «SLOV. GOSPODARJA» ZA L. 1924.

«Slovenski Gospodar» stane za celo leto 32 D
za pol leta 16 D
za četrt leta 8 D

Naročnina se pošlje na upravništvo «Slovenskega Gospodarja» v Mariboru.

Najboljše je, da se vsak poslužijo položnice, ker s tem prihrani sebi in nam pošne stroške. Poštno položnico je treba dobro shraniti.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti in spremembe. Od Sv. Bolfenka v Slov. gor. nam pišejo: Dne 7. novembra je umrl v Lipnici tukajšnji rojak č. g. Anton Muršec, bivši župnik v Spilju. Rojen je bil v Bišu dne 14. decembra 1845 kot zakonski sin kmetijskih posestnikov Jaboka Muršec in Gere roj. Gomilšak; v mašnika je bil povsvečen v Gradcu dne 31. julija 1870, župnik v Spilju pa je bil od leta 1885 do leta 1915, ko je šel v pokoj in se preselil v Lipnico. Zadnji čas se ga je lotila kostna sušica, tako, da so mu morali vkljub visoki starosti odrezati eno nogo. Bil je daleč znan po svoji ljubeznivosti in gostoljubnosti; radi so ga zato obiskovali številni prijatelji iz slovenskega dela Štajerske, zlasti iz Maribora, ki so radi nemški Spielfeld šaljivo imenovali Igropolje. Zdal so že pokojni vsi ti spiljski prijatelji, za njimi je šel še gospod Muršec. — Lavantinska častna kanonika sta postala gg. Jožef Cerjak, dekan in mestni župnik v Slov. Bistrici ter Martin Meško, zlatomašnik in župnik na Kapli pri Radencih. Konzistorijalnim svetovalcem je imenovan gospod dr. Fr. Kovačič v Mariboru, duhovnim svetovalcem pa gg. župniki, ozir. dekani: Karol Kumer na Prihovi, Jože Janžekovič pri Sv. Lenartu v Slov. gor., Martin Medved v Braslovčah, dr. Valentin Mörtl v Marenbergu, Anton Novak v Gornjem Gradu in Anton Stergar v Mariboru.

Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani je zopet predmet ostrega prepira. Pucljevi samostojneži bi se radi polastili družbenega imetja, koje znaša več milijonov dinarjev. Da bi mogli po svoje gospodariti, so odstavili kar na Pucljevo komando I. podpredsednika gospoda Jarca, koji je po Pirčevi smrti vodil družbo. Dasirovno ima Štajerska polovico odbornikov v družbinem vodstvu. Štajerjev niso povabili k seji. Odlične naše može: Brenčiča, Zupaniča, Košarja, Steblovnika, Vrečka ne smatrajo vredne, da bi jih povabili. Kar sami so samostojni odborniki odločili občni zbor na 16. december, ker upajo dobiti toliko glasov, da bi pri volitvi predsedstva zmagali. Nadalje silijo samostojneži v vodstvo radi tega, ker bo družba morala za samostojno Pirčevo lumparijo pri galici plačati nad 4 milijone kron kazni. Samostojnežem smrdi, da bi naši ljudje zvedeli za podrobnosti te lumparije, Kmetijskim podružnicam na Štajerskem javimo, da dolder v vodstvo družbe ne pridejo redne razmere, ne pošiljajo družbi nobenega denarja. Kedaj bo občni zbor, bomo v «Gospodarju» pravočasno objavili.

Slovenska krščansko-socialna zveza v Mariboru vabi na občni zbor, ki se vrši dne 6. decembra t. l. ob pol 10. uri dopoldne v dvorani v Lekarniški ulici 6. Občni zbor je velikanskega pomena, ker gre za spremembo pravil in za popolno reorganizacijo SKSZ (sprememba v Prosvetno zvezo). Nova pravila se bodo posnela po vzorcu, ki ga imate v zadnjem »Vestniku« SKSZ. Vsako društvo naj pošlje po enega delegata ki naj prinese s seboj pooblastilo, v katerem ga izobraževalno društvo pooblašča za delegata za občni zbor SKSZ.

Mladenke severnega dela lavantinske škofije, Prekmurja in Koroške pridejo dne 25. t. m. v obilnem številu na ženski tečaj v Mariboru. Ob 8. uri sv. maša, ob 9. uri tečaj v dvorani v Lekarniški ulici 6. Tečaj bo vodila Ang. Piskernik, slavna govornica in organizatorica slovenskega ženstva. Mladenke, nobena naj ne ostane doma! Železniska zveza ugodna!

Mariborske novice. Številke govoriijo. Zadnji »Gospodar« od dne 15. t. m. beleži, da se dobi za 100 čehoslovanskih kron 253—254 dinarjev. Prva Hrvatska štedionica je plačala za 100 čK 225 dinarjev, Ljubljanska Kreditna banka 235 dinarjev, samo naša Zadruga Gospodarska banka je dala 250 dinarjev. Številke govoriijo. — Dne 16. t. m. je umrla v Mariboru pri svoji hčeri po hudem trpljenju, blaga mati, pobožna žena in gospa Ana Zupanc. Stara je bila 85 let in dobro znana tudi v Celju. Bog jej daj večni mir in pokoj! — Organizacija mariborskih invalidov sklicuje za dne 9. decembra v prostorih hotela »Kosovo« izvanredni občni zbor. V organizaciji so se pojavili v vodstvu spori in prepiri radi voditelja, ki je upeljal nekako strahovlado. Iz organizacije je izstopilo več odbornikov in ti bi radi celo zadevo razčistili na izvanrednem občnem zboru.

Goljufivi delavski «prijatelji». Iz Ceršaka pri St. Ilju nam piše priprost delavec: K nam v Ceršak lazita vsakih 14 dni neka gospoda, farbat nas delavce. Eden teh gospodov se piše Spindler, a drugi Kaučič. Prvi je debeluhar in se zelo študirano drži, druga pa je podoben človeku, ki ga davi griza in lomi krč. Ta dva in poprej še eden drugi s cvikerji, so nas delavce v cirberški fabriki s silo vpisali v neko organizacijo, ki se imenuje «Unija». Ker sem že mnogo po svetu skusil, sem se zanimal, kakšne farbe je ta organizacija. V nedeljo, dne 11. novembra sem v St. Ilju naletel na tovariša, s katerim sva služila skupaj pri vojaki. On je sedaj rudar v Velenju. Obiskal je svojega tukajšnjega sorodnika. V gostilni pri Vajski sva prišla v razgovoru tudi na delavsko organizacijo. Vprašal sem ga o «Uniji». Tovarish mi pravi: «Kaj, v taki organizaciji ste vpisani? To je družba, ki so jo osnovali demokrati dr. Zerjav, dr. Kramer, dr. Kukovec in Spindler. Ali ne poznaš teh ljudi? To so tisti, ki so nas Slovence leta 1921, ko se je sklepala ustava, prodali Srbom. Demokrati ali liberalci nočejo, da bi Slovenci bili samostojni gospodarji in zagledelj nas Pašičevi Srbi sedaj tako odirajo z davki in povzročajo draginjo. Pa še več! Demokrati so v Beogradu skupno s srbskimi radikali sklenili postaviti, po kateri lahko delavce zapirajo in odirajo, kakor hočejo. To postavijo imenujejo: Zakon o zaščiti države. Za vsako malo ostro besedo vlaknejo delavca v luknjo. Ali ti ni znano, da so ravno ti demokrati, ki sedaj vas lovijo v

«Unijo», nekaj dni pred sprejetjem vidovdanske ustave skupno s srbskimi radikali in samostojneži razveljavili 59 delavskih poslancev; 18 od teh so vstaknili v verige in jih zaprli. Od teh je bilo 15 obsojenih v večletno ječo samo radi tega, ker se niso pokorili Pašičevemu srbskim željam. Po tej postavi je na tisoče drugih delavcev vseh strank romalo v zapore. Nadalje so demokrate krivi, da imamo tako strašno draginjo. «Unijo» so ustanovili demokrati milijonarji, fabrikanti, izvozniki samo z namenom, da slepijo uboge delavce in da bi pri volitvah volile te trote. Ministri Žerjav, Kukovec in Kramer so vedno delali postave za verižnike in bogataše. Le pogled malo okoli sebe, če ni to res. Pri nas v Velenju in drugih rudnikih, delavci pristopamo v krščansko delavsko organizacijo, ki se zove Strokovna zveza, tudi v tako storite. Ne dajte se farbat od mariborskih liberalnih lumpov. Jaz sem mu odgovoril: Hvaležen sem ti za pojasnilo. Meni se je takoj sploščila glava, da je «Unija» organizacija za gospodo in zato bom vsem delavcem povedal to resnico. (Opomba uredništva: Hvala vam za to pismo. Pišite večkrat. Bomo rokopis že popravili. Dobro je, da ste še pravočasno prišli pošteni delavci na sled, da vas mariborski demokrati lumpi samo za nos vlečejo).

Tiskarski škrat nam je v današnjem «Slov. Gospodarju» na prvi strani v članku «Kdo je zakrivil nove davke?» v drugi vrsti spremenil 500 odstotkov v 30 odstotkov. Na strani 2 v članku «Zvišane takse» v 12. vrsti na koncu je v oklepaju predrugačil št. 40 v 14. Čitatelji naj blagovolijo sami te številke popraviti. Tiskarski škrat pač ima svoje muhe. Tudi v drugih člankih je napravil nekatere manjše hudomušnosti.

Sijajno lepa slovesnost pri Sv. Primožu nad Muto se je vršila zadnje dni. Dobili smo tri lepe zvonove na ovenčanih vozovih. Pripeljalo jih je 12 parov ovenčanih volov na naš strmi hrib. V nedeljo se je zbralo mnogo ljudstva iz okolice. Blagoslovil jih je g. dekan dr. Mörtl iz Marenberga ob asistenci petih gospodov duhovnikov. G. dekan je med pridigo, katero je imel pred cerkvijo, z ganljivimi besedami označil pomen zvonov. Po slovesni sv. maši so med pokanjem topičev in sviranjem godbe bili dvignjeni zvonovi v zvonik. Največji zvon je težek 1000 kg, drugi 620 kg tretji pa 345 kg. Glas imajo čisti kot prejšnji. Utula jih je tovarna na Jesenicah. Prva za sluga za nove zvonove gre ključarjema Marku Lauko in Jožetu Brezniku. Ljubi Bog bodi obilen plačnik vsem dobrotnikom sv. Primoža, ki so mu zdaj vrnili, kar mu je bilo ugrabljeno v svetovni vojni.

Novice od St. Janža na Dravskem polju. Razni uzmoviči so pridno na delu. Posestniku Fr. Cebe v Loki so že pred tedni po noči ukradli kravo iz hleva. Dosedaj se še ni posrečilo priti tatovom na sled. Nekateri pa so z manjšim zadovoljnimi in segajo po kokoših. Vedno bolj se vidi, da poštenost zginja, ne samo pri nas, ampak tudi po drugod. — O priliki poroke Valentina Lesjak z vrlo Marijino družbenico Marijo Toličič iz Prepol se je nevestin brat po nesreči obstrelil v nogo, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. Nesreča pač nikoli ne praznuje. — Teden za tednom vozijo mimo naše župniške cerkve nove zvonove v razne kraje. Edini zvon, ki nam ga je vojska pustila, gleda žalosten na tovariše, ki se peljajo mimo njega, ter bi rad zaklical: pridite k meni, sam sem v zvoniku, dovolj je še prostora. Zvonu samotarju povemo na uho, da so v teku priprave, da bo morebiti še prej ko bo pol leta minilo, dobil nove tovariše, ki bodo z močnim glasom vršili svojo zvišeno službo. — Kakor drugod mislijo tudi pri nas odpraviti krožniško postajo v kratkem času. Če bi vlada reducirala, to je zmanjšala, tudi davke, bi nas to še bolj veselilo.

Raznoterosti od St. Martina pri Vurbergu. Naša vrla mladina je praznovala preteklo nedeljo lep praznik. Dekan in stolni kanonik č. g. Franc Moravec je blagoslovil dve krásni novi zastavi fantovske in dekliške Marijine družbe. Vsa čast našim požrtvovalnim fantom in dekletom, da so toliko žrtvovali za novi zastavi. Naravnost presenetilo nas je, ko smo videli toliko število naših mladih zbranih pod zastavami Marijinimi. — Sliši se, da nas mislijo naši vrli Orli zopet razveseliti s krásno igro. Fantje, le pogumno naprej po začrtani poti, ker ljudstvo si želi izobrazbe in poštene zabave. — V nedeljo, dne 18. t. m. popoldne se je blagoslovil težko pričakovani novi brod čez Dravo v Zgornjem Dupleku.

Nesreča v Radencih. Minulo nedeljo se je vračal voz iz Prekmurja proti Radencem okoli pol desete ure zvečer. Prometna cesta med Prekmurje in Radenci je tako slaba in zvožena, a že od bogzna kedaj ni bila popravljena in posipana, da se je voz prekucnil in si je pri tem Jožefa Postržin zlomila desno roko. Za tako prometno cesto, kakor je zgoraj omenjena, bi se morali merodajni krogi malo bolj pobrigati, kot so se dosedaj!

Iz Središča. Glasom dopisa «Kmetijskega lista» so središki občinski odborniki SLS cigani, ki kradejo občinsko premoženje. Med temi cigani pa sta tudi dva »napredna« Sokola in eden ciganeček; nekli Franc Kovačič. Ti ljudje kradejo in kradejo, ampak to je smola za gospode samostojneže, da po mnenju g. Klemenčiča »naša današnja slavna sodnija« bojša drži s to tatinsko cigansko tolpo, in na ljubo gg. Klemenčiču in tovarišem noče imeti tako dobrega nosa, kakor naš »napredni in zaslužni« župan in istega vtikati po županovem načinu v mlinske račune in te preklicane klerikalce odpraviti iz občinskega odbora. Na vsak način pa bi tudi mi priporočali državnemu pravdniku, da se zanima za te račune in dožene, kam je izginilo onih 7000 dinarjev, za katere visita, kakor zna poročati »Kmetijski list«, odbornika Šarona in Veselko pri odvetniku. Opozarjamo tudi državno pravdnikstvo, da se zanima za resničnost, oziroma neresničnost pričevanja F. Kočvarja, Fr. Mlinariča in M. Vneigerholca v kazenski zadevi I. Klemenčič.

Nekaj novic iz Rečice ob Paki. Skozi celo leto se je pripravljalo, a naposled vendar uresničilo. Lahko rečemo, da smo vsi veseli, le mala peščica 19 demokratov je žalostno povsila svoje glave. Naš dični oberorjunaš, poštar Ciril Havliček, je moral oddati poštni urad. Skrivnostno se je šušljalo, ko se je izvršil doslej še nepojasnjeni vlom v poštni urad. Isto se je godilo, ko je g. Ciril dolžil g. Delejo, da mu je premalo izročil denarja, ko je vplačeval pri poštni blagajni. Ne bi se čudili, ko bi ne vedeli, da se je dični gospod bivši poštar tako rad »uradno« bavil z našo Orjuno in njenim voditeljem, mladim Petričem. Saj si tega gospodiča, ki nima drugega dela, ko pohajati, vial v poštnem uradu, kadar si ga hotel. Imela sta dolga posvetovanja, tuhtala sta in sestavljala dopise zloglasne Jutrovske cunje. Računi poštne blagajne pa so izkazali dnevno 1000 dinarjev primanjkljaja. Nered poštne urada je prinesel g. Cirilu dekret: Ajmo, Sokoliči, v Celje, kjer bo vedna kontrola. — Kako trdo se je držal g. poštar! Saj ni hotel izročiti urada prostovoljno gospodični, ki je prišla ga prevzemati. Vrnila se je v Celje, a drugi dan je prišla zopet, pa ne sama, ampak v spremstvu komisarja. Hočeš, nočeš, moral je gospod dati ključke iz rok. Nekaj časa je še bival med nami, uradovat pa se je vozil v Celje. Sedaj nas je za vedno zapustil. Solz ne bo za njim. Kakor ste, g. Havliček, svoje dni čitali v »Jutru« v nekem dopisu iz Pake, tako Vam kliče moji mi: Adijo, adijo, adijo, pa še en Zdravooooo povr! — Obesil se je po noči od 2. na 3. novembra na Velikem vrhu Končnik, p. d. Poprask. Žalostno je bilo videti, kako je za necerkvenim pogrebom korakala nesrečna žena njegova. Da bi se taki žalostni slučaji nikdar ne ponavljali — V Slomškovo zvezo (Savinjsko podružnico namerava baje vstopiti tudi »pobožna« gospodična M. P., ki poučuje v L. razredu tukajšnje šole. Ob priliki morda nekaj zgodbic! Odboru Savinjske podružnice pa kliče moji: Pozor pred dvoreznimi noži, pred Orjunicami itd.!

Zanimivosti iz Ljubnega v Savinjski dolini. Andrej Zalesnik, daleč naokrog znan pod imenom »komunist«, je umrl dne 19. oktobra. Zadnji čas se je zadrževal v Planini št. 14, kjer je v dobi volilnih bojev zapeljal mnogo sicer dobrih in vernih Podplanincev. Kako »veren« pa je bil sam, priča splošno znana sodna obravnava, pri kateri je bil obsojen radi bogoskrumstva na večtedensko ječo. Tudi ob zadnji uri se je branil duhovnika in sprave z Bogom. Nепrevidele smrti reši nas, o Gospod! — Skrlatica, ki se je tudi letos prav hudo pojavila med našo mladino, je zahtevala pet žrtev, med temi tudi devetletno, pridno in marljivo Kolenčevo Pepco. Vrli Kolenčevi rodbini naše sožalje! Šola, ki je bila vsled te nalezljive bolezni dalj časa zaprta, se je otvorila zopet v ponedeljek, dne 19. novembra. — Pred skrlatico je bežal novi g. nadučitelj Milko Rainer z gospo in otrokom. Vzeli so s seboj tudi novodošlo gđc. učiteljico, ki je šla domov, ostali pa na Gorenjsko. Ker so pa bežali mnogo prehitro, so se skozi sotesko proti Letušu zvrnili. Huje nesreče ni bilo, kakor da se je nežni spol nekoliko opraskal, konja pa so potegnili iz vode na cesto ter ga poslali domov na Ljubno. Hudomušneži pa pravijo, da je to prvi migljaj božje previdnosti g. nadučitelju, da naj opusti beganje ljudi s svojimi neumestnimi pismi, radi katerih bo imel še sitnosti. — Da pa so Ljubenci fejš ljudje, ki se radi spominjajo v veselih družbah naših ubogih dijakov, naj priča, da so na primerne besede g. kaplana Štefana Stiper ob priliki gostije Maksa Volovlek, p. d. Božič, in Elizabete Detmar darovali za Dijaško večerjo 781 K. Naj bo omenjeno, da je prvikat na Ljubnem od Ljubencev samih izšla ta misel, pobirati za revne dijake. Številni bodoči pari, posnemajte! — Še bolj Vam naj pohvalim dobre Ljubence. Komaj so dobili ene težke in lepo ubrane zvonove na Rosuljah, že so naročili druge za farne cerkev. Novi zvonovi bodo še težji, kot so že došli. Naročeni so pri strojnih livarnah v Ljubljani. Veliki zvon, težek 1550 kg, je že plačan. Velikansko svoto 300.000 K je daroval zanj g. Osovnik, pa tudi č. g. Dekort Jožef, tukajšnji župnik, je še kot dušni pastir Ljubencev daroval veliko svoto za farne zvonove. Vrli Ljubenci, v petih mesecih boste imeli zopet veliko veselje! Lepe zvonove dobite! Le korajžno na delo za nje!

Zalostne novice iz Rajhenburga. V nedeljo, dne 18. t. m. predpoldan smo spremljali k večnemu počitku g. Maksa Planinca, posestnika v Selcah pri Rajhenburgu in tajnika občine Blanca, kateri je v 45. letu svoje starosti v petek jutro dne 16. t. m., zadet od srčne kapi, sklenil svoje življenje. — Ravno istega dne ob pol starih popoldne so bili pokopani na rajhenburškem pokopališču ostanki g. Gustlna Unschuld. V soboto zjutraj, dne 17. t. m. se je nesrečnež na Vidmu vlegel pod vlak in našel žalostno smrt.

«Naš dom», glasilo slovenske mladine, prosi vse svoje naročnike, ki še niso plačali naročnine za leto 1923, da to takoj storijo, ker sicer ne more izhajati.

Koledarčke J. Kmetijske zveze razpošiljamo te dni krajnjim organizacijam SLS. Cena 10 dinarjev. Krajne odbore SLS prosimo, da jih skušajo kar najhitreje razprodati in nam denar še pred Božičem na priloženi položnici poslati. Kder razproda 10 koledarčkov, dobi 1 povrh. Komur smo poslali premalo koledarčkov, naj nam takoj sporoči, da mu jih pošljemo več. Kder vseh poslanih koledarčkov ne more razpečati, naj nam nerazpečane takoj vrne, da moremo z njimi postreči drugim. Koledarčki JKZ se dobijo tudi v naših tajništvih SLS v Mariboru (Tiskarna sv. Cirila), v Celju (hotel »Beli vol«), v Kozjem ter v M. Soboti; dobijo se tudi v prodajalni tiskarne sv. Cirila v Mariboru. — Tajništvo SLS v Mariboru.

Darovi za gasilno društvo pri Sv. Martinu pri Slov. Bistrici. Ob priliki obhajanja goda dne 15. nov. g. Leopolda Vorša, trgovca itd. se je nabralo za nakup orodja za novo ustanovljeno gasilno društvo v Smartnem D 185.50. Daroval iso: gg. Maks Furman 15, Kotnik Fr. 35, Pečovnik Alojz 5, Podvršnik Jurij 10, Verbek Matija 5, Klančar Fr. 30, Motaln ml., 5, Trglaučnik Franc 10, Ačko Jurij 10,

Strehar Ivan 10, Vrečko Stefan 5, Smogavec Matija 10, Vilma Vorša 10, Blažič Pavla 10, Blažič Marica 10, Denar je prevzel član društva g. Podvršnik Jurij, katerega je izročil načelniku gas. društva g. Leopoldu Vorša. Darovalcem prisrčna hvala! Ob priliki krsta pr g. Ivanu Korenu se je nabralo za novostanovljeno gasilno društvo v Smartnem na Pohorju 230 D. Darovali so: gg. Katz Josip 100, Ziserl Josip 10, Vorša Leopold 15, Novak Ivan 10, Kukovič Karol ml. 20, Tomažič Dorči 10, Rems Ivan 5, Fifer Ivan 10, Motaln Jurij 10, Marijo Koren 10, Lija Aličinova 10, Jožica Premrova 10, Lojzika Ogrinc 10, Denar je prevzel načelnik gas. društva g. Leopold Vorša. Darovalcem najlepša hvala! Novorojenemu Martinu Korenu zdravje in srečo!

Našim čitateljem iz koroške strani se toplo priporoča novo domače podjetje, trgovina z mešanim blagom ljutomerskega rojaka g. Matka Seršen-a v Mariboru, Koroška cesta 39, ki vsled svojih nizkih cen in dobre postrežbe pridobiva vsaki dan večji krog zadovoljnih odjemalcev.

GOSPODARSTVO

DRŽAVNI DAVKI IN OKRAJNE DOKLADE.

Ko je leta 1922 nastopila davčna podlaga v dinarski veljavi, to je, da so se vsi davki računali mesto v kronah v dinarjih, torej štirikrat povišali, nastopil je tudi prvi pribitek k direktnim davkom. Leta 1923 pa je ta državni pribitek ostal in dodal se je še petkratni izredni povisek od vseh direktnih dokladam podvrženih davkov. To davčno breme je postalo zelo občutno ravno v tem letu, ko je finančni minister upeljal skrčenje izdaje bankovcev, tako da je začelo povsod po Sloveniji primanjkovati denarja.

Radikalna kot vladna stranka, ki že vodi našo državo od lanskega leta sem, čuti jezo davkoplačevalcev in svojih volilcev, ki ji upravičeno očitajo, da zapravlja denar in ga razmetuje ter se hoče ubraniti tem očitkom na ta način, posebno tukaj na bivšem Štajerskem, da njeni pristaši trosijo med ljudstvo vesti, češ: Državni davki niso tako visoki, da bi bili občutni za davkoplačevalce, temveč občinske in okrajne doklade so tako visoke, da povišujejo direktne davke na petkratno višino.

Zbog tega smo poizvedeli in hočemo pojasniti našim ljudem, kako zadeva stoji ter zavrniti očitek radikalov kot neresničen in lažljiv.

Ormoški okraj (sodni okraj) ima 600% doklad, rogaški okraj ima 500% doklad in ptujski okraj pa 420%. To so največje doklade, ki so jih okrajni zastopi sploh kedaj imeli, drugi imajo manjše doklade. Obrnili smo se za pojasnila na okrajne zastope in tako smo prejeli razna poročila, posebno ptujski okraj nam je poslal izčrpno poročilo. Ker ima ta okrajni zastop nekako sredino okrajnih doklad, objavljamo nekatere podatke iz njegovega gospodarstva, kakor sledi:

Ptujski okrajni zastop je imel leta 1914 50% okrajnih doklad, leta 1919, ko je prišla uprava v slovenske roke, ravnotako še tudi 50 odst. doklad. Doklade so se šele leta 1921 zvišale na 200 odst., ker je denarna vrednost bila manjša, draginja pa večja. Leta 1922 je ta okrajni zastop, ker je mislil, da bo draginja ponehala, kakor se je pokazalo meseca septembra prejšnjega leta, doklade znižal za 100 odst. Leta 1923, ko je val draginje vsled suše leta 1922 in vsled slabe politike takratnega finančnega ministra nastopila z vso grozoto, so se morale tudi doklade povišati, ako se je hotelo pokriti vse okrajne potrebe.

Poglejmo si pa, kakšne izdatke je imel ta okraj, in videli bomo, da sicer niso male svote, ki so se izdale, vendar skozinskoz upravljene, ker so samo v korist ptujskega prebivalstva. Tako je leta 1921 izdal ptujski okrajni zastop samo za zgradbo novih in popravilo starih mostov, katere je ubegli Ornič zapustil, 1.096.002 K in za vzdrževanje okrajnih cest znesek po 949.649 K, torej samo za ceste in mostove nad 2 milijona kron. Doklad pa je komaj prejel 2.295.938 K, tako da mu je za druge potrebe sicer malo ostalo, pa vendar se je poleg tega, ker je ravno gospodarstvo vzorno, še izplačalo za šolske potrebe 89.000 K, za ubožno zdravstvo 23.000 K ter za kmetijske in kulturne svrhe 35.000 K in še povrh podpore občinam za občinske ceste in mostove 16.000 K.

Leta 1922, ko je ravno draginja najbolj narastla, pa je imel okrajni zastop za 1.200.000 K višje izdatke, kakor je bilo v proračunu za to leto proračunjeno, in sicer je izdal za preložitve ptujskogorske ceste 327.000 K in za vzdrževanje okrajnih cest in mostov 880.000 K več, kakor je bilo stavljen v proračun. Primanjkljaj je bilo treba kriti in za to so se morale doklade zvišati. Saj pa tudi opazi in vsak vidi takoj, ko pride v ptujski okraj, da so ceste dobro vzdrževane, da so vsi mostovi skoraj novi, posebno dva velika čez Dravinjo in največji borlski most čez Dravo, čez katerega vodijo okrajne ceste na Zavrč in k Sv. Barbari ter dalje na Varaždin in Krapino. In ta okraj nima nobene državne ceste, pa največ okrajnih cest!

Zraven tega skrbi ptujski okrajni zastop za vse kulturne in kmetijske zadeve in je radi tega na zelo dobrem glasu; saj je leta 1922 imelo nad 100 kmečkih deklet priliko, da so se v sedmih kmetijskih gospodinjskih tečajih, katere je okrajni zastop priredil, izučile mnogo koristnega in dobrega za bodoči poklic kot kmečke gospodnje. Za nove okrajne ceste, katere gradi, izda v tem letu nad 800.000 K. Prej je Ornič zbog svoje politične špekulacije obljubil prebivalcem tega ali onega kraja zgradbo okrajne ceste, dovršil je pa ni. Ta chljuba in naloga je padla zdaj na slovensko vodstvo, da jo izpolni. Izpolnjuje jo pa tako, da se ne ozira na nobeno politično stran, ampak ima le splošno korist vsega prebivalstva pred očmi ter se po tem ravna. Zato pa tudi uživa zaupanje in zahvalo vsega prebivalstva, ki si želi, da še ostane to vodstvo nadalje na čelu okrajnega zastopa.

Da zavrnemo očitek novepečenih radikalov, ki trosijo neresnične vesti med ljudstvo o visokih dokladah, hočemo